

РЕЦЕНЗИЯ

На проекта за дисертация за присъждане на научната и образователна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, 1.2. Педагогика (Специална педагогика) - на тема:

Създаване и прилагане на специални програми по спорт за ученици със сензорни увреждания, обучаващи се в общообразователни училища

Автор: Игнатиос Караникас

Научен ръководител: проф. д-н Мира Цветкова-Арсова

Рецензент: проф. д-р Неда Балканска

Общо представяне на кандидата. Образователен и научен статус.

Игнатиос Караникас е завършил висшето си образование през 1996 г. във Факултета по физическо възпитание в Аристотел университет, гр. Солун- Гърция. От 2012 г. е магистър е по „Развиване на умения за взаимодействие с ученици и семействата им“ към университета в Торино - Италия. През 2014 г. завършва и магистърска програма „Упражнения и здравно възпитание и спорт“, към Университета в Тесалия – Трикала.

От 2003 до 2019 г. е учител по физическо възпитание в общообразователно училище в Солун, Халкидики, Пелопонес. Владее Гръцки жестов език (сертификат за трето ниво). Наред с това притежава умения за писане и четене на Брайл, придобити към CERB Атина.

Владее английски и сръбски език. От 1997 г. е член на Съюза на гимнастиците в Северна Гърция.

Регистрирани са участия в няколко научни форума в областта на физическото възпитание и специалната педагогика в Република Гърция.

Цялостната дейност на Игнатиос Караникас свидетелства за последователност и задълбоченост на интересите му към проблемите на децата със специални образователни потребности и физическото възпитание, както и за добра професионална подготовка в теоретично и практическо отношение.

Актуалност на дисертационния труд.

Групата на учениците със слухови нарушения има сравнително голямо представителство в общообразователните учебни заведения. Често в общото двигателно развитие на тези деца се наблюдават известни отклонения от нормата, които се дължат на близостта на периферната част на вестибуларния апарат с увредената кохлеа във вътрешното ухо, което е основната причина за невросензорните слухови нарушения. Създаването на специална двигателна програма за тази група е чудесна предпоставка за преодоляване на изоставането в моторно отношение. А това се отразява благотворно върху развитието на речта, оgramотяването, кондицията, самочувствието и цялостното развитие на децата. В този смисъл темата на настоящата разработка се характеризира с подчертана актуалност за съвременната научно-практическа сфера и е един първите научни трудове в тази област.

В структурно отношение разработката съдържа три глави, увод, препоръки, заключение, приноси и приложения, като общият обем е 158 страници. В приложенията детайлно е илюстрирана авторската програма на докторанта. Литературната справка съдържа 126 заглавия, от които 104 на латиница и 22- на гръцки език.

Теоретичната постановка на проблема е структурирана задълбочено и последователно. На фона на устройството и физиологията на слуха са представени последиците от слуховото нарушение върху развитието на децата. Наред с това са описани училищните постижения на учениците с увреден слух. В тази посока е представено езиковото развитие и алтернативните средства за комуникация в условия на слухов дефицит; методите за обучение и особеностите на Гръцкия Жестов език. Специално място е отделено на физическото възпитание и спорт, и техните предимства за преодоляване на някои от последиците от слуховото нарушение върху физическото и общото развитие на децата, както и повишаване качеството им на живот.

Следва да отбележа, че изложението се отличава с адекватен за научна разработка стил и добри умения за интерпретация на чуждия опит.

Дизайнът на емпиричното изследване е построен съответно изискванията на конструктивното изследване. Програмата на изследване

съдържа целта, хипотезите, задачите, методите, контингента, методиката и процедурата на изследване. Така формулираните цел и хипотези отговарят на основните аспекти, отразени в теоретичната рамка. Поставените задачи съответстват на целта и научното предположение. Емпиричните данни са подложени на изключително сериозен статистически анализ, който по убедителен начин доказва тяхната стойност. Проведен е констатиращ и формиращ експеримент с приложение на програма за интервенция.

Информацията за участниците в изследването е изключително детайлна и подкрепена с таблици. В изследването са включени 74 ученици с увреден слух на възраст от 10 до 16 години, което представлява представителна и убедителна извадка.

Данните са интерпретирани количествено и качествено. Получените резултати, тяхната достоверност и начинът на обсъждането им са представени последователно и точно. Приложените таблици, по подходящ начин, визуализират оценката на тестовите задачи по зададените параметри. Целенасочено и последователно се осъществява връзката между получените резултати и предварително формулираните хипотези на изследването.

Текстът на автореферата отразява достоверно съдържанието на дисертацията.

Публикациите по темата на дисертационния труд са четири- три самостоятелни и една – в съавторство с научния ръководител- проф. дпн Мира Цветкова-Арсова.

Приносите с научно-приложен характер на рецензията са следните:

1. Систематизирана и анализирана е теоретичната информация, свързана с особеностите в развитието, общуването и обучението на децата с увреден слух. Специален акцент се поставя върху физическото възпитание и спорт, а подобни изследвания са голяма рядкост в нашата научна сфера;
2. Приложена е програма за интервенция, описана детайлно с предоставен ключ за оценка, която може да се прилага в широк периметър от специалистите в специалните и общообразователни

учебни заведения, а също така и да се адаптира към лица с други нарушения;

3. Програмата за интервенция предлага възможности както за регистриране на дефицити в двигателната сфера и тяхното преодоляване, така и може да служи като инструмент за атестиране на прогреса по отношение на физическата кондиция на учениците със СОП;
4. Конкретни компоненти от програмата за интервенция могат да бъдат заложи и в диагностичните процедури на децата със СОП, провеждани от специални педагози, ресурсни учители и кинезитерапевти.

Препоръките ми са следните: някои от параграфите в теоретичната част могат да се обединят. Темата на дисертационния труд би следвало да бъде насочена директно към деца със слухови нарушения, а не към сензорни, защото това предполага и включването на зрително затруднените лица в целевата група на изследване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обсъжданият проект на дисертация по актуалност, замисъл, начин на изложение, обработка и анализ на данните, както и неговите приноси моменти, удовлетворява изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Това ми позволява да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди на Игнатиос Караникас образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, 1.2. Педагогика, научна специалност (Специална педагогика).

11.01.2021г.
Гр. София

Рецензент:
(проф. д-р Н. Балканска)